

Onvrijwillige zorg

Informatie over de wet zorg en dwang

De
Merwelanden

Samen voor een goed leven

Deze folder gaat over onvrijwillige zorg. Wat is onvrijwillige zorg? Hoe gaan we daarmee om? Wat betekent dit voor de cliënt. En wat betekent dit voor de vertegenwoordiger?

Vrijheid en veiligheid

Iedereen heeft de vrijheid om zelf keuzes te maken. De Merwelanden vindt dat ook erg belangrijk. De medewerkers werken samen met de cliënten en hun vertegenwoordigers om zo de juiste keuzes te maken. Vrijheid betekent echter niet dat alles kan. Het is belangrijk dat het veilig en goed is voor iedereen. De medewerkers, cliënten en vertegenwoordigers maken samen afspraken over wat goed en veilig is in de zorg en/of ondersteuning.

Huisregels

Op de afdelingen en de dagbesteding gelden huisregels. Die gaan over hoe mensen met elkaar om willen gaan. Cliënten en/of vertegenwoordigers en de medewerkers stellen samen de huisregels op. Die regels gelden dan ook voor iedereen, voor de medewerkers, de cliënten, de verwanten en vertegenwoordigers.

Afspraken maken we met de cliënt

Over de zorg of ondersteuning aan de cliënt worden afspraken gemaakt. Deze afspraken staan in het zorgleefplan van de cliënt. Uitgangspunt is dat we afspraken over de zorg met de cliënt zelf maken, ook al heeft hij een vertegenwoordiger. We maken pas afspraken met de vertegenwoordiger als de cliënt wilsonbekwaam ter zake is.

“Wilsbekwaam” betekent dat iemand de informatie begrijpt en de gevolgen kan overzien, zodat diegene zijn eigen beslissingen kan nemen. Dit betekent niet dat de medewerkers, verwanten of vertegenwoordigers het eens moeten zijn met de beslissing die de cliënt neemt. Als de cliënt niet wilsbekwaam is, wordt dat wilsonbekwaamheid genoemd.

“Ter zake” betekent dat het over een bepaald onderwerp of bepaalde situatie gaat. Een cliënt kan bijvoorbeeld soms wel beslissen over de vorm van dagbesteding, maar niet over de inname van medicatie of het zelfstandig van de afdeling gaan.

Vertegenwoordiging

Als vertegenwoordiger kent u de cliënt goed. Als de cliënt het goed vindt, vragen we of u wilt meedenken over de afspraken. Uw inbreng is dus heel waardevol. Soms kan de cliënt niet zelf de afspraken maken, omdat de cliënt wilsonbekwaam ter zake is. De arts, niet zijnde de eigen arts, beoordeelt dit. Een ter zake wilsonbekwame cliënt moet altijd een vertegenwoordiger hebben. Wie dat is, staat in het zorgleefplan van de cliënt. Soms is het een door een rechter aangewezen persoon, soms is het een familievertegenwoordiger.

Heeft de rechter geen mentor of curator benoemd en heeft de cliënt –toen hij dit nog kon- geen persoonlijk gemachtigde aangewezen, dan wordt de cliënt in eerste instantie vertegenwoordigd door zijn partner. Is deze er niet of wil de partner dit niet doen, dan kunnen kind, broer of zus of kleinkind vertegenwoordiger zijn.

Deze persoon wordt ook wel de zorginhoudelijk vertegenwoordiger, familievertegenwoordiger of onbenoemd vertegenwoordiger genoemd. Neven, nichten, ooms, tantes en burens kunnen niet als zorginhoudelijk vertegenwoordiger optreden. Die personen kunnen wel door de rechter worden benoemd als mentor of curator. De persoonlijk vertegenwoordiger is niet hetzelfde als de 1e contactpersoon van de cliënt. De 1e contactpersoon is de persoon die voor de dagelijkse zaken kan worden gebeld, niet voor zaken rondom beleid/medische aangelegenheden.

De beoordelaar (arts) van de wilsonbekwaamheid stemt zijn beoordeling van de wilsonbekwaamheid ter zake met de vertegenwoordiger af. Als u er samen niet uitkomt of het niet eens bent, neemt de behandelend arts de uiteindelijke beslissing hierover. Bent u het niet eens met die beslissing, dan kunt u daarover als vertegenwoordiger een klacht indienen.

De vertegenwoordiging van de cliënt bij wilsonbekwaamheid betekent: de visie van de cliënt verwoorden en de cliënt actief betrekken. De vertegenwoordiger doet dat dus vanuit de normen, waarden, wensen en belangen van de cliënt en zet hierbij zijn eigen belang opzij. We maken afspraken die de cliënt wil.

Onvrijwillige zorg

Soms zijn medewerkers en cliënten, of diens vertegenwoordiger, het niet eens over de zorg, ondersteuning of een bepaalde afspraak. Het is belangrijk om dat met elkaar te bespreken. Als het kan, wordt de afspraak aangepast. We zoeken altijd naar een oplossing die voor iedereen werkbaar is.

Soms kom je er samen niet uit en moet toch zorg worden verleend waar de cliënt zich tegen verzet of waar diens vertegenwoordiger het niet mee eens is. Dit kan alleen als er sprake is van ernstig nadeel. Ernstig nadeel is bijvoorbeeld levensgevaar of de kans op ernstig lichamelijk letsel of verwaarlozing. Het kan dan gaan om alle denkbare vormen van zorg, zoals het inrichten van het eigen leven, domotica, insluiten of beperking van bewegingsvrijheid. Dat heet *onvrijwillige zorg*.

We bespreken zoveel mogelijk samen welke onvrijwillige zorg het beste past en hoe deze moet worden toegepast. Ook al bent u het er niet mee eens. Uiteraard hebben we het ook altijd over hoe we de onvrijwillige zorg weer kunnen afbouwen.

Stappenplan

Als we onvrijwillige zorg toepassen, moeten we een stappenplan doorlopen. In dit stappenplan staat wanneer we met wie moeten overleggen over de onvrijwillige zorg.

De medewerkers bespreken regelmatig met de cliënt en/of diens vertegenwoordiger of de onvrijwillige zorg echt nodig is. Er wordt steeds gezocht naar een vrijwillige of minder ingrijpende oplossing. Ze vragen daarbij advies aan deskundigen. Hieronder staat dit schematisch weergegeven.

Stappenplan in schema

Stap	Maximale uitvoeringstijd
Start overleg: opnemen onvrijwillige zorg in zorgleefplan	3 maanden
Indien afbouw niet lukt: evaluatie met niet bij de zorg betrokken deskundige	3 maanden
Indien afbouw niet lukt: advies vragen aan externe deskundige	3 maanden
Indien afbouw niet lukt: evaluatie advies met externe deskundige	6 maanden
Indien afbouw niet lukt: evaluatie met niet bij de zorg betrokken deskundige	Elke 6 maanden

We stoppen de onvrijwillige zorg, zodra het niet meer nodig is.

Noodsituatie

Soms hebben we nog geen afspraken gemaakt met de cliënt, of doet de cliënt plotseling iets wat ernstig nadeel voor zichzelf of een ander veroorzaakt. De medewerkers kunnen op zo'n moment onvrijwillige zorg toepassen als er geen andere oplossing is. Dat doen ze alleen als het echt niet anders kan. Ze doen dit zo weinig mogelijk en zo kort mogelijk.

We maken met de cliënt en/of diens vertegenwoordiger afspraken over hoe we hen over zo'n noodsituatie informeren.

Een klacht over onvrijwillige zorg

Als cliënt, vertegenwoordiger of verwant kunt u een klacht indienen over onvrijwillige zorg bij de landelijke Klachtencommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ) . De klacht kan gaan over beslissingen over onvrijwillige zorg, of de beoordeling van de wilsbekwaamheid van de cliënt.

De klachtenregeling van de Wet zorg en dwang is onder meer van toepassing op:

- het besluit om onvrijwillige zorg in het zorgplan op te nemen.
- besluiten over de uitvoering van onvrijwillige zorg op basis van het zorgplan of in onvoorziene situaties.
- klachten over de beoordeling van de wilsbekwaamheid van een cliënt.
- klachten over de beslissingen van de Wzd-functionaris.

Heeft u een klacht, bespreek dit dan eerst met de direct betrokkenen en betrek de teamleider en de cliëntvertrouwenspersoon bij de kwestie. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kunt u een formele klacht indienen bij de externe klachtencommissie. Meer informatie vindt u op www.demerwelanden.nl

De cliëntvertrouwenspersoon

De cliënt heeft recht op hulp en advies van de cliëntvertrouwenspersoon. Ook als vertegenwoordiger van de cliënt heeft u recht op bijstand en advies van de cliëntvertrouwenspersoon. De cliëntvertrouwenspersoon is onafhankelijk en werkt niet bij De Merwelanden.

De cliëntvertrouwenspersoon is werkzaam bij Adviespunt Zorgbelang. U kunt contact opnemen via 088-9294099 en u wordt dan doorgezet naar de cliëntvertrouwenspersoon verbonden aan De Merwelanden. Voor meer informatie: www.adviespuntzorgbelang.nl of www.demerwelanden.nl

Meer informatie;

Heeft u naar aanleiding van deze folder vragen? U kunt deze stellen aan de Persoonlijk Begeleider, Teamleider of de externe vertrouwenspersoon.

Voor informatie over wie de vertrouwenspersoon is, kunt u terecht op www.demerwelanden.nl of contact opnemen met de klantenservice van De Merwelanden 078 - 750 20 10.

Voor algemene informatie over de Wet zorg en dwang kunt u terecht op www.dwangindezorg.nl